

***ETİK VE
MESLEKÎ ETİK
Meserret İnel
İlkokulu***

**Etik değerlerin
geęerli olduğu bir çalışma
ortamı neden gereklidir?**

İşyerinde standartlar neden konulur?

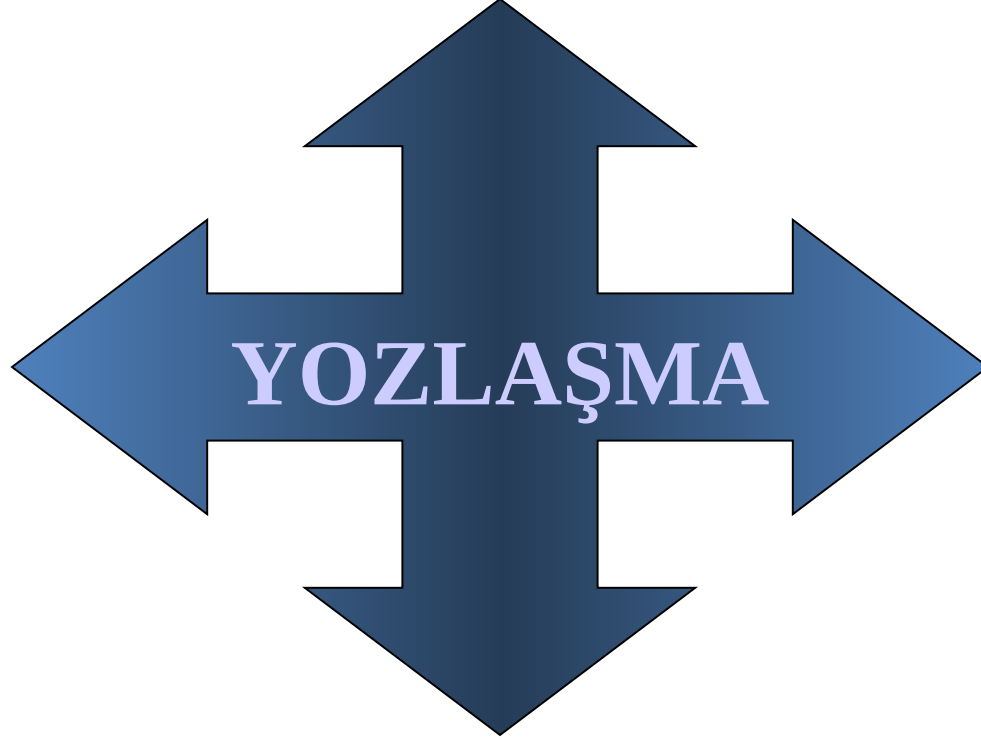
Etik değerler bir tehdit mi, yoksa bir fırsat mı?

- Kamu yönetiminde “**yolsuzluk**”, “**kötü yönetim**” ve “**çıkar çatışması**” ana başlıkları altında toplanabilecek “**yozlaşma ve etik-dışı davranış sorunları**”nın yaygınlık kazanması,
- Halkın devlete ve kamu bürokrasisine olan güveninin sarsılması,
- **Kamu yönetiminin saygınlığının kaybolması**
- Kamu yönetiminin saygınlığını korumak “**küresel bir reform kaygısı**” haline gelmiştir.

Kültürel Yozlaşma

Politik Yozlaşma

Mesleki Yozlaşma

Ahlaki Yozlaşma

Toplumsal Yozlaşma

- **Yolsuzlukla** ilgili bir çok denetim mekanizması bulunmaktadır!

Bütün denetim mekanizmaları yolsuzluk ortaya çıktıktan sonra onu tespit etmeye yöneliktir.

- Yolsuzluğu ortaya çıkmadan önlemeye yönelik bir araç gerekli: **ETİK!**

- Günümüzde, ahlaki problemlerin artması yalnız kamu yönetiminde değil,
- Siyasal ve yönetsel alanda ortaya çıkan yozlaşmanın temelinde,
- Toplumun her alanında **ETİĞİN** erozyona uğramasıdır.

- Sorun sadece “**ahlaka aykırı**” sayılan davranışların toplumda yaygınlık ve saygınlık kazanması değildir.
- Daha da ciddi olan, artık neyin ahlaklı **neyin** ahlaksız **olduğu** konusundaki ölçülerin yitirmeye başlamasıdır.

- Kamu kaynaklarının israf edilmesi

- Küreselleşme sürecinde rekabet etme zorunluluğu,
- Kamu işletmelerinde verimlilik ve düşük performans
- Çıkar ilişkilerin sıradanlaşması

- Küresel soruna tepki olarak, etik davranış ilkelerini belirlemek ve bunlara uyulmasını denetleyecek kurumsal yapılar oluşturmak, yani kısaca “**ETİK ALTYAPI**” kurmak konusunda uluslararası bir trend oluşmuştur.
- Bu çerçevede “**KAMU YÖNETİMİ ETİĞİ**” oluşmaya başlamış ve bilimsel bir disiplin halinde gelişmiştir.
- ARTIK yeni dünya düzeninin bir gerekliliği olarak ortaya çıkmıştır.

ETİK

Eski Hâl
Muhal(imkansız)
ya

Yeni Hâl ya da
İzmihlâl (yok olmak)

ETİK; ahlak üzerinde düşünebilme etkinliğidir.

Bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, normları, kuralları, **iyi – kötü, doğru – yanlış** gibi durumları ahlaksal açıdan araştıran bir felsefe dalıdır ve çoğu zaman **AHLÂK FELSEFESİ** olarak adlandırılır.

Etikte önemli olan

- Takip edilecek bir **ilke,**
Bu ilkeye uymak
ve onu uygulamak için

istektir. ■

Etik İlkeleri

- **Amaç** hataların yapılmasını önlemek
- Mesleğin insanlara daha **iyi hizmet** vermesi için,
- **Mesleğe bir kılavuz** hazırlamaktır.

Etik ilkeleri

İlkeler bir mesleğin uygulamasında

- **Topluma,**
- **Müşteriye ,**
- **Mesleğe ve meslektaşına,**
- **Doğaya ve çevreye**

karşı **ahlakî, adil ve doğru** davranış modelleridir.

Etik ilkeleri

- Meslek sahibi için **etik karar vermeye yarayan bir çerçeve** ve bir **başlangıç noktası**'dır.

- Meslek için, meslektaşlar arasındaki **doğruları, görevleri ve sorumlulukları belgeler.**
- Meslek sahiplerinin **rollerini ve sorumluluklarını tanımlar.**

MESLEKİ ETİK

- Bir Meslek alanında veya bir örgüt içinde insan ilişkilerine ait kuralların geliştirilmesi, işlevsel hale getirilmesi ve kural dışı davranışların sınırlandırılmasıdır.

- **Mesleki etik ilkeleri**, meslektaşların kendilerini korumaları için değildir;
- Bunlar **toplumun korunması** içindir.
- Bir gruba ait ilkeler, kendi çıkarlarını korumaya yönelirse, o **grup organize suç karakteristiği** sergilemeye başlar.’

Mesleki etik ilkeler;

- Kurumun anayasası,
- Manifestosu,
- Yol haritası
ya da
- Pusulası
olarak değerlendirilebilir.

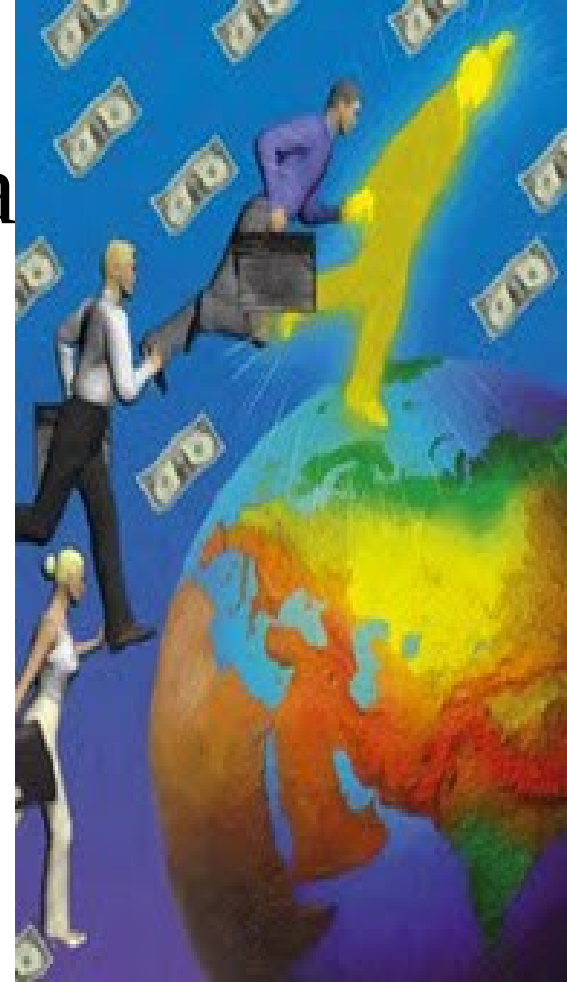
Mesleki Etik

İlkeleri

- Yetkili makamlara bildirim
- Çıkar çatışmasından kaçınma
- Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması
- Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci

- Savurganlıktan kaçınma
- Bağlayıcı açıklamalar ve gerçek dışı beyan
- Bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık
- Yöneticilerin hesap verme sorumluluğu
- Eski kamu görevlileriyle ilişkiler
- Mal bildiriminde bulunma

- Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı
- Kamu malları ve kaynaklarının kullanımı
- Halka hizmet bilinci
- Hizmet standartlarına uyma
- Amaç ve misyona bağlılık
- Dürüstlük ve tarafsızlık
- Saygınlık ve güven
- Nezaket ve saygı

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasası;

Kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat **HEDİYE** kapsamındadır.

HEDİYE ALMA YASAĞI KAPSAMI DIŞINDA OLANLAR

- Görev yapılan kuruma katkı anlamına gelen, kurum hizmetlerinin hukuka uygun yürütülmesini etkilemeyecek olan ve
- Kamu hizmetine tahsis edilmek, kurumun demirbaş listesine kaydedilmek ve
- kamuoyuna açıklanmak koşuluyla alınanlar ile kurum ve kuruluşlara yapılan bağışlar,

- Kitap, dergi, makale, kaset, takvim, cd veya buna benzer nitelikte olanlar,
- Halka açık yarışmalarda, kampanyalarda veya etkinliklerde kazanılan ödül veya hediyeler,
- Herkese açık konferans, sempozyum, forum, panel, yemek, resepsiyon veya buna benzer etkinliklerde verilen hatıra niteliğindeki hediyeler,
- Tanıtım amacına yönelik, herkese dağıtılan ve sembolik değeri bulunan reklam ve el sanatları ürünleri,
- Finans kurumlarından piyasa koşullarına göre alınan krediler.

HEDİYE ALMA YASAĞI KAPSAMINDA OLANLAR

Görev yapılan kurumla iş, hizmet veya çıkar ilişkisi içinde bulunanlardan alınan,

- Karşılama, veda ve kütalama hediyeleri,

- Burs,

- Seyahat,

- Ücretsiz konaklama ve

- Hediye çekleri,

- Taşınır veya taşınmaz mal veya hizmet satın alırken, satarken veya kiralarırken piyasa fiyatına göre makul olmayan bedeller üzerinden yapılan işlemler,
- Hizmetten yararlananların vereceği her türlü eşya, giysi, takı veya gıda türü hediyeler,
- Görev yapılan kurumla iş veya hizmet ilişkisi içinde olanlardan alınan borç ve krediler.

KURULA BİLDİRİLECEK HEDİYELER

- **Yönetmelik Kapsamına Giren En Az Genel Müdür, Eşiti Ve Üstü Görevliler Aşağıda Belirtilen Hediyeleri Kurula Bildirirler.**
- Uluslararası ilişkilerde nezaket ve protokol kuralları gereğince, yabancı kişi ve kuruluşlar tarafından verilen hediyelerden, **3628 sayılı Kanunun**
- Görev yapılan kuruma katkı anlamına gelen bağışlar.

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Eski Kamu Görevlileriyle İlişkiler

- Kamu görevlilerini kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı bir şekilde faydalandıramaz ve imtiyazlı muamelede bulunamaz.
- Kamu görevlerinden ayrılan kişilere, ilgili kanunlardaki hükümler ve süreler saklı kalmak kaydıyla, daha önce görev yaptıkları kurum veya kuruluştan,
- Doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir
- Yüklenicilik,
- Komisyonculuk,
- Temsilcilik,
- Bilirkişilik,
- Aracılık veya benzeri görev ve iş verile

Etik Sözleşmesi – Kurumsal Etik İlkeleri

- 5176 sayılı Kanun kapsamındaki kamu görevlileri, bir ay içerisinde "**Etik Sözleşme**" belgesini imzalamakla yükümlüdürler.
- Ayrıca, hizmetin veya görevin niteliğine göre **kurum ve kuruluşlar kendi kurumsal etik davranış ilkelerini düzenlemek üzere Kurulun inceleme ve onayına sunabilir.**

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi

Taahhütler

Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;

- *** Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,**
- *** Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımçılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,**

Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,

- *** Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,**
- *** Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,**
- *** Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikayet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,**
- *** Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.**

Türk Kamu Yönetiminde Etik Kaynakları

Kamu Yönetimi Etiği

- Bir kamu kuruluşunda yapılan işlerin bütün yönlerine nüfuz eden etik duyarlık ve bilinç oluşturmaya yönelik olarak kamu yöneticilerinin yaptığı sistemli ve tutarlı eylemlerin tümüne “**ETİK YÖNETİMİ**” adı verilir.

ETİĞİN KAYNAKLARI

- Törelere
- Gelenek ve görenekler
- Toplumsal norm ve değerler
- İnanç Değerleri
- Ülkelerin yazılı olan Kaynakları
(Kanun, Yasalar vb.)

Etigin Tasar Altyapısı

- **Anayasa'nın 10'uncu** (Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.)
- **129'uncu** (Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler.)
- **137'nci** (Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, **ALDIĞI VE VERDİĞİ EMİRLER**

Etigin Yasal Altyapısı

- 657 Sayılı “Devlet Memurları Kanunu”
- 5237 Sayılı “Türk Ceza Kanunu”
- 2531 Sayılı “Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşlere Dair Kanun”
- 1156 “Sayılı Kanuna aykırı davranışları İhbar Edenlere İkramiye verilmesi”
- 3628 Sayılı “Mal Bildiriminde Bulunulması,”
- 4982 Sayılı “Bilgi Edinme Hakkı Kanunu”
- Diğer Yasal Düzenlemeler

Etigin Yasal Altyapısı

- 5018 sayılı “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu”
- 5176 Sayılı “Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun”
- 2007 tarihli “Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği”
- **Türkiye’nin Taraf Olduğu Uluslararası Anlaşmalar**

Bir Olayın **ETİK**

SORĞULAMA

1. İkilemi tanımla ve açıklığa kavuştur.
2. Tüm olası gerçekleri öğrenmeye çalış.
3. Bütün tercihleri – seçenekleri sırala.
4. Her tercihi şunları sorarak test et:

Yasal mı?

ETİK

SORGULAMA

5. Kararını ver, ancak hâlâ emin değilsen şunları yap;

6. İki soru daha sorarak kararını yeniden gözden geçir.

7. Eyleme geç.

İŞ YAŞAMINDA TEMEL ETİK DIŞI KONULAR

- İş kalitesini önemsememe
- Rüşvet isteme ya da verme
- Kurum varlıklarının kötü biçimde kullanımı
- İşyerinde ayrımcılık yapma
- Özel yaşama müdahale etme
- Çevre kirliliğine duyarsız kalma

İŞ YAŞAMINDA TEMEL ETİK DIŞI KONULAR

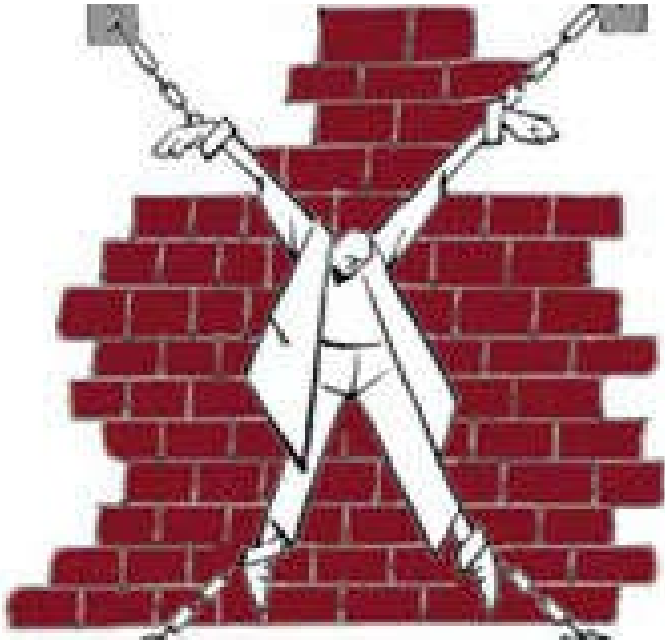
- İşyerinde hırsızlık yapma
- Kurumun olanaklarını kişisel amaçlar için kullanma
- Kayıt ve raporlar üzerinde tahrifat yapma
- Hediye alma ve ağırlama
- Yanlış bilgilendirme ya da bilgi saklama

- Yerel yetkililerle etik dışı ilişkiler kurma
- ıkar çatıŐmalarına girme
- Ticari ya da mesleki sırları sızdırm
- Rakiplerle ilgili bilgilerini toplanmasında etik dışı yöntemler kullanma
- rn sorumluluĐunu ve güvenliĐini önemsememe
- Çalışanlara eŐit davranmama

- Ast – üst ya da çalışma arkadaşlarını sömürme
- İşyerinde arkadaşlarını yıldırma – korkutma

- Görevini ihmal etme
- İşyerinde bencil davranma
- Çalışanlara işkence – eziyet etme
- İş ilişkilerine politik düşünceler katma
- İşyerinde yaranma ve dalkavukluk yapma

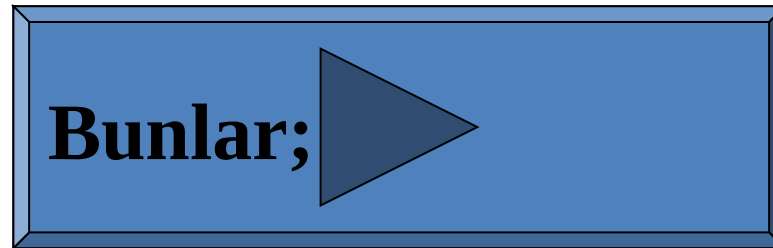
- Cinsel tacizde bulunma
- Hakaret ya da küfür etme, argo bir dil kullanma
- Yetkisini kötüye kullanma
- Alkol ve uyuşturucu kullanma
- Çalışma arkadaşları ile ilgili söylentiler çıkarma ve dedikodu yapma
- Farklılıklara hoşgörölü davranmama
- Zimmet ve görevin suiistimali

**ETİK BİR
KURUMSAL
İKLİM
OLUŐTURMA**

**Etik sorunların çözümlü
sirasında neden
rahatsızlık duyulur?**

Genelde bireyler etik bir sorun karşısında, etik ilke ve değerlere uygun olarak verdikleri karardan ötürü iki zıt duygu yaşarlar.

OLUMLU

DUYGULAR

- Verdiği karardan dolayı kendini iyi hissetme
- Huzurlu ve iyi bir iş yapmanın verdiği mutluluk
- Vicdananen rahat ve huzurlu hissetme
- Adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda verdiği karardan dolayı duyduğu iç huzur.

OLUMSUZ DUYGULAR

- Korku
- Tedirginlik
- Yorgunluk ve bitkinlik
- Kendini baskı altında hissetme
- Gergin ve endişeli
- Sıkıntılı ve kaygılı

Etik ilke ve değerlere neden aykırı davranırlar

- Benlik güç gösterisi
- Açgözlülük
- Arkadaşlık
- İdeolojik inanç ve adanma
- Kişisel ya da ailevi kazanç
- Ekonomik sorunlar ve baskılar
- Sömürgecilik
- Acil gereksinimler

- Bilgisizlik,
- İŖi yapan kiŖinin profesyonel dūŖünmemesi,
- Bireylerin birbirlerine karŖı gūvensizlikleri,
- alıŖma Ŗartlarının yetersizliği,
- Öğretim kurumlarında konuya yeterince önem verilmemesi,
- İŖini kaybetme endiŖesi,
- Daha fazla tüketme isteđi (kanaatsizlik),
- Yapanın yanına kâr kalır dūŖüncesi (denetimsizlik),
- Dürüstlerin daha az ve yalan söyleyenlerin daha çok kazanıyor olması,
- Sivil toplum örgütlerinin yetersiz olması,
- Dini duyguların zayıflaması,
- Medyanın etkisi.

Etik Değerlere Aykırı

Davranışların Bedeli:

BİREYSEL	KURUMSAL	TOPLUMSAL
İşini kaybetme	Saygınlığını yitirme	Yozlaşmanın kurumsallaştırılması
Saygınlığını kaybetme	Müşterisini kaybetme	Etik değerlerin önemini yitirmesi
Toplumdan soyutlanma	İmajının zedelenmesi	Anomik davranışların yaygınlaşması
Güvenirliğini yitirme	İşbirliğinin zayıflaması	Güvensizlik, birbirine güvenememe
Kişisel benliğin zarar görmesi	Grup çalışmalarının etkililiğini yitirmesi	Bireyselcilik
Mesleksi ve örgütsel bağlılığın zayıflaması	Kurum içi iletişimin zarar görmesi	Sürekli meslek ve iş değiştirme, işte tatminsizlik
Özsaygının yitirilmesi	Örgütsel bağlılığın zayıflaması	Karşılıklı saygı da kalmaz
Çalışma arkadaşlarıyla ilişkilerin bozulması	Verim düşüklüğü	Toplumsal kayıp
Kişisel imajın bozulması	Kurumsal imaj kaybı	Aynı zamanda toplumsal

Kurumsal Etik İklımı

İçin:

- Etik değerlere bağlı kalmaya karar verin.
- Davranışlarınızla örnek olun.
- Etięe uygun davranışları yerleştirme sorumluluğunu üzerinize alın.
- Size göre etik ilkelerini belirleyin.
- Etik değerlerinizi açıkça belirtin.
- Çalışanlarınızı eğitin.
- Açık iletişimi destekleyin.
- Tutarlı olun.

Kurumsal Etik İklimi

İçin;

- Etik ilkeleri herkesin bir numaralı sorunu haline **getirin.**
- Herkesi bu konuda sıkı çalışmaya **özendirin.**
- Bu ilkelere aktif bir ilgi duymayı **özendirin.**
- Etik davranış sergileme ile performans arasındaki ilişkiye **dikkat edin.**
- Davranış ve eylemlerinizle **örnek olun.**
- Açık bir iletişim tarzı **sergileyin.**

YÖNETİCİ

Yöneticinin etik davranış göstermesi, çalışanlara hem yol gösterir hem de onları rahatlatır. Gelecekte yönetici davranışını, nasıl tepki vereceğini de bilinir kılar.

Karanlığı lanetlemektense
bir mum da **siz** yakın.

Konfüçyus

ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞI'NIN TELEFON GÖRÜŞMELERİNE İLİŞKİN KURUMSAL UYGULAMASI

Çevre ve Orman Bakanlığı, Başbakanlığın 26 Haziran 2003 tarihli ve 2003/39 sayılı Tasarruf Genelgesi'nin 8. maddesinin 3. fıkrası çerçevesinde, telefon faturalarında yer alan kişisel görüşmelerin ilgili kamu görevlisi tarafından ödenmesi uygulamasını gerçekleştirmektedir. Buna göre, 2006 yılından itibaren santrale dahili telefon numaralarından da yapılan görüşmelerin süre ve tutarını belirleyen tespit cihazı takılmış olup görüşme bedellerine göre belirlenen fatura dökümlerinden özel görüşmeler ilgili kamu görevlisi tarafından ödenmektedir.

Bu uygulama, Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Kamu malları ve kaynaklarının Kullanımı"na ilişkin 16. maddesi çerçevesinde etik kültürün geliştirmesine katkı niteliği taşımaktadır.

'Doğru sözlü güvenilir tüccar,ahirette peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir.'

"Satarken ve alırken, borcunu isterken ve öderken kolaylık gösteren kimseye ALLAH rahmet etsin." diyen Hz. Peygamber (s.a.v), ticaret hayatıyla ilgili olarak başta dürüstlük ve güvenilirlik olmak üzere, hem üreticiyi hem tüketiciyi koruyucu bir çok esas koymuştur. Yapılan alışverişlerde doğruluktan ayrılmamak, müşteriye aldatmamak lazımdır. Kötü malı iyi diye satmak kusurunu söylememek, ölçüp tartarken hile yapmak Haramdır.Bu gibi durumlarda kul hakkı ortaya çıkar ki, helalleşmedikçe bunun tövbesi de yoktur.

Hz. peygamber bir gün çarşıda dolaşıyordu. Bir yiyecek yığının önünde durup, elini çuvalın içine soktu. Parmaklarına bir ıslaklık geldi. Satıcıya, "Bu nedir?" diye sordu. Mal sahibi, "Ya RESULÜLALLAH! Yağmur yağmıştı,ondan ıslanmış olacak" deyince ALLAH Resulü, "Neden ıslak tarafı herkesin göreceği şekilde üste koymadın! *BİZİ ALDATAN BİZDEN DEĞİLDİR*" buyurdu...

Bir ülkenin medeniyeti, nüfusunun fazlalığı, şehirlerinin büyüklüğü veya ekinlerinin bolluğu ile değil, o ülke halkının **ahlaki değerleri** ile ölçülür.

R.W. Emerson

Tolstoy: "İtiraf et, kurtul."

Bir yağmur damlası hiçbir zaman kendisini selden sorumlu tutmaz.

Özge YILDIRIM

TEŞEKKÜR EDERİM.

Meserret İnel
İlkokulu

